

1

Film van interview met Rene Gude

- De hele film duurt 50 minuten
- <https://www.youtube.com/watch?v=8WQRq27qBis>

Maieutiek Levenskunst 2023 2

2

Filosofie als het leven zich op de spits drijft

- Interessant genoeg hebben wij én veel luxe en comfort en veel te doen, dus komt het vaak pas tot filosofie boven een bepaalde leeftijd of na gebeurtenissen die ons dwingen om ons zelfbeeld drastisch bij te stellen.
- Weten dat je doodgaat is iets dat voor iedereen aan de hand is, maar we gaan er veelal pas over filosoferen als we een aankondiging hebben binnen afzienbare tijd. De houding van de stoïcijnen om te oefenen in sterven komt op ons vaak wat bizar over. Dat is ook voor Gude het geval.
- En er zijn veel recente voorbeelden van stervensreflectie in de publieke ruimte. Dat was enige tijd gelden echt anders.

Reflectie gaat niet over objectieve waarheid

- Er is geen waarheid, wel een zoektocht waarin we rekening moeten houden met de feiten van de fysica, onze biologie en de aanwezigheid van anderen.
- Taal is onze toegang tot onszelf en de wereld, maar het creëert ook vervreemding . (Gude blz. 33) dus woordloos aanschouwen, stil zijn of tenminste het opschorten van het oordeel is een nuttige aanvulling op ons vermogen om onze ervaringen in taal te vatten.
- Wij zijn een diersoort die zijn eigen tekortkomingen heeft ontdekt. Dat levert op dat we daarbinnen optimaal gedrag kunnen ontwikkelen, maar het maakt ons ook verdrietig, eenzaam en hard tegen onszelf en elkaar. (G.blz 35)

Humeur management

'Ja, de wil blijft altijd sterker dan het verstand, maar het verstand moet wel zo sterk zijn dat je een beetje aan humeurmanagement kunt doen. Architect worden van je passies. Door over dingen te praten, ook over zoiets ingewikkelds als de dood zijn we bezig ons verstand zodanig te oefenen dat het de zaken niet verstoort. Door god na te denken en helder te formuleren kan ik weer vaste grond onder de voeten krijgen en zorgen dat ik mijn humeur goed houd. En praten doe je met andere, je zit niet in je eentje te piekeren, je werkt meteen aan onze gezamenlijke intelligentie'(G. 156)

En ja, zegt Gude; 'Je kunt je voorbereiden op de dood'. (G.149) maar ook op andere levensgebeurtenissen waarvan we weten dat ze erbij horen, maar die we weghouden, mede omdat we denken dat we niet weten wat ermee aan te vangen. Zoals de laatste titel van Gude luidt; *Sterven is doodeenvoudig iedereen kan het*. Mensen doorstaan dingen waar we nu niet aan moeten denken dat het ons overkomt. Tussen hopeloze vrees voor de toekomst en roekeloos optimisme heeft Arendt ooit haar denken geplaatst. Misschien is dat de locatie van levenskunst.